

نظام رتبه بندی سازمان کنفرانس اسلامی (OIC)

در سالهای اخیر سازمان کنفرانس اسلامی که از ۵۷ کشور اسلامی تشکیل شده است، با هدف بهبود و ارتقاء جایگاه دانشگاههای جهان اسلام، اقدام به طراحی نظام ارزشیابی و رتبهبندی ویژه‌ای تحت عنوان نظام رتبه بندی دانشگاههای جهان اسلام نموده است. حدود یک پنجم جمعیت دنیا را مسلمانان تشکیل میدهند که جمعیتی حدود ۴ میلیارد نفر را در برمیگیرند. در میان کشورهای اسلامی بیشترین رشد تعداد مقاله به ترتیب مربوط به ۱ / تا ۳ / ۱

کشور ترکیه، ایران و مصر است. در نشست سال ۲۰۰۵ میلادی سازمان کنفرانس اسلامی در مکه مکرمه این حقیقت مطرح شد که متأسفانه تعداد بسیار کمی از دانشگاههای جهان اسلام در فهرست ۵۰۰ دانشگاه برتر دنیا قرار دارند و بدین ترتیب این ایده شکل گرفت که کشورهای جهان اسلام خود اقدام به طراحی و ابداع یک نظام ویژه جهت رتبهبندی دانشگاههای جهان اسلام نمایند. در همان جلسه مقرر گردید که ۲۰ دانشگاه برتر جهان اسلام توسط بانک سازمان کنفرانس اسلامی مورد حمایت مالی قرار گیرند تا امکان ارتقای رتبه آنها در سایر رتبه بندیهای جهانی نیز فراهم گردد. روشها و شاخصهای این نظام رتبه بندی در اجلاس سال ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷ تدوین شد و در آخر نهایی گردید.

شاخصهای این نظام رتبه بندی شامل موارد پنجگانه زیر است:

۱. شاخص ارزیابی فعالیتهای پژوهشی (با وزن ۵۰٪)
۲. شاخص ارزیابی فعالیتهای آموزشی (با وزن ۳۰٪)
۳. شاخص ارزیابی وجه بین الملل (با وزن ۷٪)
۴. شاخص ارزیابی امکانات (با وزن ۳٪)
۵. شاخص ارزیابی فعالیتهای اجتماعی اقتصادی (با وزن ۱۰٪)

هرکدام از این حیطه ها نیز به زیر موضوعاتی تقسیم میشوند که شامل موارد زیر است:

الف) شاخصهای ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی

۱. کیفیت پژوهشی بر حسب متوسط تعداد ارجاعات به تعداد مقالات منتشر شده .
۲. کارآیی پژوهشی بر حسب تعداد مقالات منتشر شده بر تعداد اعضای هیئت علمی موسسه .
۳. حجم پژوهش بر حسب تعداد مقالات منتشر شده در سال ارزشیابی .
۴. نرخ رشد کیفیت پژوهشی بر حسب فرمول تعریف شده .
۵. نرخ رشد کارایی پژوهشی بر حسب فرمول تعریف شده .
۶. جوایز بر حسب تعداد جوایز اخذ شده توسط موسسه

ب) شاخصهای ارزیابی فعالیت‌های آموزشی

۱. تعداد اعضای هیئت علمی موفق به اخذ جوایز .
۲. تعداد اساتید پر استناد در ISI و ISC .
۳. نسبت اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکترا به کل اعضای هیئت علمی .
۴. تعداد دانش‌آموختگان موفق به اخذ جوایز علمی .
۵. تعداد دانش‌آموختگان پر استناد در ISI و ISC
۶. نسبت اعضای هیئت علمی به دانشجو .
۷. نسبت دانشجویان تحصیلات تکمیلی به کل دانشجویان .
۸. نرخ رشد دانشجویان تحصیلات تکمیلی .
۹. نسبت دانشجویان موفق به اخذ جوایز بین الملل .

ج) شاخصهای ارزیابی وجهه بین المللی

۱. نسبت اعضای هیئت علمی بینالمللی به کل اعضای هیئت علمی .
۲. نسبت دانشجویان بینالمللی به کل دانشجویان .
۳. نسبت اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری خارجی به کل اعضای هیئت علمی دارای دکتری .
۴. تعداد کنفرانسهای بینالمللی برگزار شده توسط دانشگاه .
۵. تعداد همکاری های بی نالمللی انجام شده .

د) شاخصهای امکانات

۱. سرانه تعداد عناوین کتاب به ازای هر دانشجو .
۲. تعداد مجلات و نشریات ادواری .
۳. تعداد موسسات و مراکز تحقیقاتی وابسته به دانشگاه .

ه) شاخصهای معیار اقتصادی اجتماعی

۱. نسبت درآمد حاصل از قراردادهای مشاورهها به کل درآمد دانشگاه .
۲. تعداد کل دورههای بازآموزی برگزار شده .
۳. نسبت تعداد دانشجویان شرکتکننده در پروژه های کارآفرینی و ارتباط با صنعت به کل دانشجویان .
۴. تعداد مراکز رشد و شرکتهای Spin-off.

امتیاز نهایی هر دانشگاه عبارت است از مجموع امتیازات محاسبه شده فوق که قرار است در اجلاس اردیبهشت ماه ۸۸ در دمشق اعلام شود. باتوجه به عدم دسترسی به نتایج اولیه، بررسی جایگاه دانشگاههای کشور در این رتبه بندی میسر نیست اما با نیم نگاهی به شاخصهای طراحی شده برای رتبه بندی دانشگاههای جهان اسلام، می توان دریافت که اکثر این

شاخصها همان شاخصهای مورد استفاده در سایر نظامهای رتبه بندی هستند با این تفاوت که وزنها و معیارهای اندازه گیری متفاوت بوده و برخی شاخصها نیز برای کشورهای جهان اسلام که اکثر درجگه کشورهای در حال توسعه هستند، بازبینی و تعدیل شدهاند. بررسی بیشتر این نظام رتبه بندی منوط به اعلام نتایج اولیه آن بوده و پیش قضاوت در مورد نتایج آن زودهنگام است.